

PARTER (antal tilltalade: 1)

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har begärt att AA ska betala en sanktionsavgift på 90 000 kr för den överträdelse som framgår av bilaga 1.

AA (tidigare AA) har inte yttrat sig i tingsrätten avseende de påstådda överträdelserna. Under Finansinspektionens utredning har han, som det får förstås, medgett att han genomfört de aktuella transaktionerna, men motsatt sig att betala sanktionsavgift. Han har även ifrågasatt sanktionsavgiftens storlek.

GRUNDER M.M

Finansinspektionen har anfört att AA på värdepappersmarknaden i Stockholm den 20 och 28 februari 2019 har handlat aktier i bolaget Star Vault AB (Star Vault). Transaktionerna framgår av bilaga 1. AA köp av små volymer aktier har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien.

Innan transaktionerna genomfördes hade AA vid två tidigare tillfällen mottagit varningar från sin bank som uppmärksammat honom på det olämpliga i hans sätt att handla.

AA har under Finansinspektionens utredning anfört i huvudsak följande. Han köpte aktier i Star Vault men ångrade snabbt sitt köp när han såg att aktiens värde fluktuerande kraftigt. Han ville därför sälja aktien. Vad gäller handeln den 20 februari 2019 hade han lagt in säljordrar på hela sitt innehav. Han sänkte sedan priset eftersom ordern inte avslutades. Vad gäller handeln den 28 februari 2019 la han ordern femton minuter innan stängning, vilket han uppfattade som tillräckligt. Han trodde inte en order med så lång tid kvar till stängning kunde utgöra marknadsmanipulation. Innehavet i Star Vault utgjorde mindre än 2 procent av hans totala depå; att han skulle agera brottsligt för en så liten vinst är orimligt.

Han har varit oerfaren och inte insett allvaret. De varningar han har fått från banken har varit vagt formulerade och endast avrått från att göra sådana affärer. Varningarna rörde vidare handel med små belopp.

Han har inte haft någon avsikt att påverka kursen med sin handel i Star Vault. Han har inte gjort någon vinst. Det yrkade beloppet är för högt och skulle drabba hans privatekonomi. Det har gått två år sedan händelsen.

DOMSKÄL

Tingsrätten har, med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket tredje punkten rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling. AA har delgetts information om sin rätt att begära huvudförhandling och getts tillfälle att slutföra sin talan men inte hörts av. Finansinspektionen har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av bilaga 1.

Tillämplig lag är EU:s marknadsmissbruksförordning¹. Förordningen kompletteras av lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen).

Finns det formella förutsättningar att pröva yrkandet?

Enligt 5 kap. 14 § kompletteringslagen får ett ingripande enligt marknadsmissbruksförordningen endast ske om sanktionsföreläggande har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från tidpunkten för överträdelsen.

De påstådda överträdelserna begicks den 20 och 28 februari 2019. Av utredningen framgår att AA delgavs sanktionsföreläggandet den 21 januari 2021. Det finns alltså formella förutsättningar att pröva Finansinspektionens yrkande.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

Har AA agerat i strid med förbudet mot marknadsmanipulation?

Av artiklarna 12.1 a) och 15 marknadsmissbruksförordningen framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således med att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska konstateras.

Från förbudet mot marknadsmanipulation har i marknadsmissbruksförordningen gjorts ett undantag för fall det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 samma förordning. Godtagen marknadspraxis innebär att praxisen måste vara fastställd av den behöriga myndigheten för handelsplatsen i fråga och vara i kraft vid tidpunkten för gärningen (se prop. 2016/17:22 s. 407). Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis. Eftersom det inte finns någon etablerad godtagen marknadspraxis är detta undantag alltså inte tillämpligt.

AA har, som det får förstås, vidgått att han genomfört de aktuella transaktionerna på sätt som Finansinspektionen har gjort gällande, vilket också stöds av utredningen i övrigt. Det är därmed klarlagt att AA den 20 februari 2019 kl. 11:52 har lagt en säljorder om 200 000 aktier till priset 0,11 kr per aktie. Därefter, kl. 12:42, har han lagt en köporder om 1 500 aktier till priset 0,105 kr per aktie. Köpordern har omedelbart resulterat i två delavslut. Det senare avslutet till priset 0,105 kr per aktie, vilket lett till en prisökning på 10,52 procent i relation till närmast föregående transaktion. Kort därefter, kl. 12:42–12:43, har han tagit bort den ursprungliga säljordern och lagt en ny säljorder om 201 500 aktier till priset 0,104 kr per aktie.

Vidare har AA den 28 februari 2019 kl. 09:04 lagt en säljorder om 227 500 aktier till priset 0,09 kr per aktie. Ordern har resulterat i att han mellan kl. 09:07 och

10:31 sålt 42 400 aktier. Resterande del av säljorden har tagits bort kl. 17:16. Mindre än en minut senare, kl. 17:17, har han lagt en köporder om 1 000 aktier till priset 0,093 kr per aktie. Ordern har gått till omedelbart avslut, vilket resulterat i ett köp av 1 000 aktier till priset 0,092 kr per aktie. Avslutet har lett till en prisökning på 26 procent i relation till närmast föregående transaktion. Sex minuter senare, kl. 17:23, har han lagt en ny säljorder om 186 100 aktier till priset 0,091 kr per aktie.

AA köp av små volymer aktier har gett eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om framför allt priset på aktien. Hans köp har påverkat prisbildningsprocessen genom kursökningen. Det har inte framkommit något som tyder på att handeln styrdes av några andra kommersiella intressen än just att höja kursen på aktien för att kunna sälja sitt aktieinnehav till ett högre pris. Det förhållande att AA uppgett att han inte förstått att handeln var olaglig har ingen betydelse i sammanhanget. Det saknar också betydelse för ansvarsfrågan att AA uppgett att han inte gjort någon ekonomisk vinning till följd av transaktionerna.

Tingsrätten bedömer att det mot denna bakgrund är utrett att AA överträtt förbudet mot marknadsmanipulation i marknadsmissbruksförordning. Överträdelsen kan inte betraktas som ringa eller ursäktlig. Det har inte heller i övrigt framkommit omständigheter som talar för att det finns särskilda skäl att avstå ingripande enligt 5 kap. 17 § kompletteringslagen. AA ska därför betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av subjektivt ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15 och 16 §§ samt 18 § kompletteringslagen.)

Sanktionsavgiften för överträdelser genom handel med enstaka aktier (s.k. enpetare) ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter, men en helhetsbedömning får göras i det enskilda fallet. (Se ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858.)

Enligt tingsrätten kan den överträdelse som AA gjort sig skyldig till liknas vid den som Högsta domstolen bedömde i NJA 2020 s. 858. Utredningen visar vidare att AA tidigare har varnats för ett liknande beteende. Detta bör betraktas som en försvårande omständighet. Handläggningen hos Finansinspektionen har dock dragit ut på tiden. Talan har inte väckts förrän ca två år och sex månader efter överträdelsen och ca sju månader efter det att AA delgavs det aktuella sanktionsföreläggandet. Detta bör betraktas som en förmildrande omständighet (jfr prop. 2016/17:22 s. 225). Några andra förmildrande eller försvårande omständigheter har inte framkommit.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att sanktionsavgiften ska bestämmas till 70 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 10 november 2021. Prövningstillstånd krävs.

Karin Ahlstrand Oxhamre